

Управління освіти і науки
Волинської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради
Кафедра музичного мистецтва
Циклова комісія методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки

ТВОРЧІ ПОСТАТІ МИТЦІВ ВОЛИНИ

Збірник матеріалів
науково-методичного семінару
19 травня 2026 року

Луцьк, 2026

Розглянуто засіданні кафедри музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради (протокол № 8 від 08.06.2026)

Ухвалено до друку рішенням науково-методичної ради КЗВО «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради (протокол №9 від 29.06.2026)

Рецензенти:

Охманюк В. Ф. – заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор, декан факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки, професор кафедри музичного мистецтва;

Жорняк Б. Є. – кандидат педагогічних наук, завідувачка кафедри музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

Т 26 Творчі постаті митців Волині [Електронне видання] : збірник матеріалів науково-методичного семінару (Луцьк, 19 травня 2026 року) / упоряд. А. Зарицька, Г. Кухарик. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради, 2026. 41 с.

У збірнику матеріалів науково-методичного семінару «Творчі постаті митців Волині» опубліковано наукові розвідки викладачів кафедри музичного мистецтва та циклової комісії методики музичної освіти та вокально-хорової підготовки. У дослідженнях висвітлено життєвий і творчий шлях відомих митців та мистецьких колективів Волині, зокрема Зої Комарук, Василя Зінкевича, гурту народної музики «Терлич», Анатолія Вольського, керівників ансамблю пісні і танцю «Лісова пісня», а також сучасного виконавця OLIVAN. Розкрито їхній внесок у розвиток музичного мистецтва, збереження національних традицій, популяризацію української культури та формування культурного простору Волинського регіону.

Матеріали збірника будуть корисними для викладачів, здобувачів освіти мистецьких спеціальностей, працівників закладів культури та всіх, хто цікавиться історією й сучасним розвитком музичного мистецтва Волині.

УДК 78(477.82)(06)
© КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради, 2026 р.

ЗМІСТ

Науменко М. О., Малашевська І.В., Павлюк Н. М.

ФЕНОМЕН ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ЗОЇ КОМАРУК: ВІД ДЖЕРЕЛ
НАРОДНОЇ ПІСНІ ДО ВЕРШИНИ АКАДЕМІЗМУ 4

Ткачук С. М., Жорняк Б. Є., Юрчук О. М.

ВІД «ЧЕРВОНОЇ РУТИ» ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ СЦЕНИ: ФЕНОМЕН ВАСИЛЯ
ЗІНКЕВИЧА 13

Ярмолюк О. В., Шкоба В. А.

ТВОРЧИСТЬ ГУРТУ НАРОДНОЇ МУЗИКИ «ТЕРЛИЧ» У КОНТЕКСТІ
ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ..... 19

Кухарик Г. М., Степанюк А. В., Регуліч І. В.

ТВОРЧА СПАДЩИНА АНАТОЛІЯ ВОЛЬСЬКОГО В КОНТЕКСТІ
РЕГІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ 28

Марач Т. М., Марач О. М.

АНСАМБЛЬ ПІСНІ І ТАНЦЮ «ЛІСОВА ПІСНЯ»: ПОСТАТІ КЕРІВНИКІВ І
РОЗВИТОК НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА 32

Кобук О. А., Смокович Т. В.

OLIVAN – ГОЛОС СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ 38

Науменко Марія Олександрівна,
викладач циклової комісії
методики музичної освіти
та вокально-хорової підготовки

Малашевська Ірина Володимирівна,
викладач циклової комісії
методики музичної освіти
та вокально-хорової підготовки

Павлюк Надія Миколаївна,
старший викладач кафедри музичного мистецтва
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради

ФЕНОМЕН ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ЗОЇ КОМАРУК: ВІД ДЖЕРЕЛ НАРОДНОЇ МУЗИКИ ДО ВЕРШИН АКАДЕМІЗМУ

У сузір'ї вокального мистецтва України постать Народної артистки України Зої Комарук посідає особливе місце. Її творчість – це рідкісний синтез глибинної народної духовності та високої європейської академічної школи. Голос співачки, лірико-драматичне сопрано широкого діапазону, став для Волині

символом етичного та естетичного служіння. Для Зої Комарук сцена ніколи не була майданчиком для самопрезентації; вона завжди залишалася храмом, де мистецтво перетворюється на сповідь, а звук – на молитву.

Зоя Василівна Комарук народилася у Демидівці, що на Рівненщині. Первинним імпульсом до творчості став родинний приклад: мати, Розалія Миколаївна, володіла природним вокальним даром, що заклав фундамент ціннісних орієнтирів майбутньої артистки. Також глибинні пласти її світовідчуття формувалися і під благодатним впливом бабусь – хранительок родової пам'яті та народної мудрості. Саме вони стали наставницями, які

прищепили маленькій Зої трепетну любов до українського слова, навчили відчувати красу народної пісні як живої душі народу.

Цей ранній досвід заклав отой сакральний фундамент, на якому згодом вибудувалася її унікальна здатність перетворювати кожен вокальний твір на глибоке філософське висловлювання та щиру сповідь.

Трансформація професійних намірів Зої Василівни відбулася завдяки глибинному емоційному відгуку на мистецьке середовище. Вже подавши документи до педагогічного інституту, майбутня співачка опинилася поруч із Будинком офіцерів, де проходили вступні іспити до культурно-освітнього училища. Почута музика, яка линули звідусіль та зачаровувала, викликала потужний внутрішній резонанс, який змусив її переглянути попередні плани на користь давньої дитячої мрії про оперну сцену. Спроба пройти прослуховування виявилася успішною: екзаменаційна комісія, членом якої був і Віктор Герасимчук, одностайно констатувала виняткову вокальну обдарованість абітурієнтки. Професійна експертиза фахівців та їхня висока оцінка природних даних дівчини стали тим вагомим аргументом, що остаточно переконав змінити освітню траєкторію. Зоя Василівна вступила до культурно-освітнього училища, розпочавши свій шлях до великого мистецтва.

Важливим показником ранньої професійної зрілості Зої Комарук став успішний вступ до Львівської державної консерваторії. Хоча подальша освітня траєкторія виконавиці була реалізована в іншому закладі, сам факт блискучого проходження конкурсних випробувань у провідному мистецькому виші України свідчив про її непересічний вокальний потенціал ще на етапі становлення. Академічну освіту артистка здобула у Рівненському державному інституті. Саме приналежність до професійної вокальної школи визначила її виконавську естетику, що базується на поєднанні технічної досконалості та глибокого інтелектуального трактування музичного матеріалу.

Епоха академічної досконалості та співпраця з камерним оркестром «Кантабіле» Волинської обласної філармонії (художній керівник – народний артист України Товій Рівець) стали для Зої Комарук періодом найвищого

професійного розквіту. Назва оркестру «Cantabile» (з італ. – «співучо») ідеально резонувала з вокальною природою артистки. У супроводі оркестру її сопрано набувало інструментальної точності та водночас оксамитової м'якості. Саме тут були реалізовані найскладніші барокові та класичні програми. Оркестр ставав надійною оправою для дорогоцінного каменя – її голосу, дозволяючи виконувати шедеври Дж. Каччіні, А. Вівальді, Й. С. Баха, Г. Генделя, А. Страделлі, Ф. Шуберта, Ш. Гуно, Ж. Бізе, А. Дворжака на рівні кращих європейських стандартів. Робота з оркестром «Кантабіле» відшліфувала її майстерність до рівня досконалого діаманта.

Особливе місце у житті Зої Комарук посідає її багаторічне служіння у хорі Свято-Юріївської церкви під керівництвом регента Миколи Седлярука. Це не було простою участю у церковному колективі – це була духовна школа, що наклала відбиток на всю її подальшу світську кар'єру. Саме церковний спів прищепив артистці ту особливу «небесну» чистоту інтонації та відсутність зайвого сценічного пафосу. Її відданість і глибока релігійність сформували особливий тип вокальної подачі – «тихе сяйво» голосу, яке здатне проникати у найглибші куточки людської душі.

Систематизація творчого спадку Зої Комарук дозволяє виокремити сім фундаментальних сольних проєктів, кожен з яких мав власну драматургічну концепцію:

1. «Пісня – моя молитва» (2000 р.). Масштабний бенефіс на сцені Волинського обласного музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка. Програма стала маніфестом духовності, об'єднавши сакральні канти та класичні арії. Безперечно, перший сольний проєкт став логічним продовженням її духовного життя. Назва була не метафорою, а констатацією факту: для Зої Комарук кожен вихід на сцену був продовженням літургійного служіння. Глядачі в залі драмтеатру відчували цю невидиму, але міцну вертикаль, що єднала артистку з Богом. Ця внутрішня наповненість і стала причиною того неймовірного емоційного вибуху та «сцени, устеленої квітами», про які писали

критики. Тріумф у Луцьку став підґрунтям для представлення цієї програми у Національному палаці «Україна» (Київ).

2. «Відлуння любові» (2005 р.). Мистецтвознавчий аналіз цієї програми свідчить про перехід до тонкого психологізму камерного романсу, де артистка продемонструвала виняткову роботу зі словом. Назва «Відлуння любові» була обрана не випадково. Зоя Василівна запропонувала слухачеві максимально інтимну програму-сповідь. Це був вечір, де музика не домінувала над текстом, а ставала його емоційним продовженням. Від перших звуків у залі панувала атмосфера тиші та зосередженості, яку критики (зокрема Надія Гуменюк у газеті «Віче») порівнювали з «тихою молитвою в сутінках». Саме в цьому концерті Зоя Комарук продемонструвала філігранне володіння піано та мецо-воче (спів напівголосом). Її лірико-драматичне сопрано в умовах камерного залу набуло оксамитової м'якості. Вона свідомо уникала форсованого звуку, віддаючи перевагу нюансуванню. Як справжній інтелектуал, співачка акцентувала увагу на кожному поетичному образі. Слухачі відзначали, що вона не просто співала, а «проживала тексти», роблячи зрозумілими навіть найскладніші метафори. На вечір завітала мистецька еліта Волині, журналісти та давні прихильники. Серед почесних гостей був і мер міста – Антон Кривицький, який надзвичайно цінував саме таку – камерну, шляхетну грань таланту Зої Василівни. Він відзначав, що такі концерти формують «аристократизм духу» нашої культури. Ця програма мала особливий, майже сакральний підтекст, адже відбулася у день народження виконавиці. Замість того, щоб приймати вітання, Зоя Комарук сама зробила щедрий дарунок шанувальникам свого таланту, представивши надзвичайно масштабну програму. Протягом одного вечора вона виконала 23 твори, продемонструвавши феноменальну вокальну витривалість та емоційну наповненість. Глядачі настільки палко сприйняли цей виступ, що згодом, за численними зверненнями публіки, концерт було повторено «на біс», що є рідкісним і вагомим свідченням справжнього народного визнання та щирої любові слухачів. Для історії волинського музичного мистецтва концерт

«Відлуння любові» став доказом того, що академічний романс може бути актуальним і живим.

3. «Знов весна і знов надія...» (2007 р.). Окремою сторінкою професійної біографії став досвід роботи з видатним басом, солістом Львівської опери, народним артистом України Олександром Громишем. Поєднання кришталевого лірико-драматичного сопрано Зої Комарук із потужним, оксамитовим басом Олександра Громиша створювало неймовірний акустичний та емоційний контраст. Це був діалог двох рівнозначних майстрів. Співпраця з артистом такого масштабу, як Громиш, ще раз підкреслила: Зоя Комарук – це співачка великої оперної традиції. Цей досвід додав її творчості ще більшої академічної ваги та впевненості у підкоренні найвищих вокальних вершин.

4. «Ой, палка ти була, моя пісне» (2008 р.). Концептуальний проєкт, присвячений Лесі Українці став вершиною інтелектуального виконавства. Виняткової цінності програмі додала участь Валентини Герасимчук (доньки Віктора Герасимчука). У тандемі з піаністкою артистка реалізувала принцип «музичного мислення вдвох». Це був не супровід, а рівноправна сонорна взаємодія, де голос і фортепіано стали єдиним інструментом для передачі складної поетичної думки. Виконання творів Віктора Герасимчука вимагало відмови від оперних штампів. Зоя Василівна застосувала інструментальний підхід до вокалу, де чистота інтонації та точність слова були домінуючими. Виступ став еталоном інтелектуальної наповненості, де кожен звук був підпорядкований духовному змісту Лесиного слова.

5. «Летять літа пісенним зорепадом» (2010 р.). Проєкт 2010 року зафіксував Зою Комарук у статусі Берегині волинського сопрано. Якщо попередні сольні програми були тематичними пошуками, то цей концерт став синтезом усіх її творчих іпостасей. Програма була вибудована як ретроспектива. Від високої оперної класики до сакральних творів та сучасної української пісні. Це продемонструвало неймовірну жанрову еластичність артистки – її здатність залишатися академічно бездоганною в будь-якому матеріалі. Ювілейний творчий звіт проходив під патронатом голови Волинської

ОДА Бориса Клімчука. Дружба з Борисом Петровичем, який щиро обожнював творчість артистки, була прикладом гармонійної співпраці влади та високого мистецтва.

Підтримка губернатора дозволила реалізувати важливу місію: Зоя Василівна виступила як справжній музичний дипломат у Литві. Під час цих закордонних концертів вона не лише демонструвала вокальну майстерність, а й популяризувала українське слово, цитуючи поезію своїх улюблених авторок – Лесі Українки та Ліни Костенко. Така діяльність підкреслила роль Зої Василівни як «культурного амбасадора» Волині, чия творчість формує шляхетне обличчя регіону на міжнародній арені.

6. Мистецький цикл «Ave Maria» (2010–2019 рр.). Серія концертів духовної музики в архітектурному просторі Кафедрального костелу Св. Апостолів Петра і Павла у супроводі органа (зокрема у співпраці з Євгенією Лісіціною, Латвія). Окремою, надзвичайно високою сторінкою в біографії Зої Комарук стала співпраця з легендарною латвійською органісткою, зіркою світового масштабу Євгенією Лісіціною. Цей творчий союз став можливим завдяки спорідненості їхніх мистецьких поглядів: обидві артистки вбачають у музиці засіб духовного піднесення та служіння Вічності. Співпраця з органісткою такого рівня вимагала від співачки особливої вокальної дисципліни. Орган — це інструмент-всесвіт, і щоб звучати з ним в ансамблі, голос має володіти не лише силою, а й кришталевою чистотою тембру. Зоя Комарук блискуче впоралася з цим завданням, продемонструвавши здатність свого лірико-драматичного сопрано вплітатися в складну поліфонічну тканину органа. Саме у тандемі з Лісіціною було реалізовано цикл програм «Ave Maria», де звучали шедеври Й. С. Баха, Ф. Шуберта, Ш. Гуно, Дж. Каччіні. Ці виступи, що проходили у величній акустиці, стали справжнім мистецьким паломництвом. Спільний проєкт з ризькою органісткою вивели творчість Зої Комарук у широкий європейський контекст. Це був не просто обмін досвідом, а глибока культурна дифузія, де українська вокальна школа гармонійно поєдналася з балтійською органною традицією. Рецензенти відзначали, що цей

дуєт створював атмосферу «неземного звучання», де голос артистки підіймався до високих склепінь костелу, стаючи втіленням самої чистоти.

7. «Благословляю все...» (2020 р.): Сьома сольна програма-сповідь, що стала філософським підсумком півстолітнього служіння сцені. У 2020 році лірико-драматичне сопрано артистки набуло ознак «просвітленого звуку». Мистецтвознавці відзначають делікатну роботу з тембральними барвами, де сонорність (звучання) стає вторинною щодо смислового наповнення. Кожен твір трактувався як завершене філософське висловлювання. Артистка продемонструвала найвищий рівень словоцентричності, де вокальна інтонація є лише провідником поетичного чи сакрального змісту. Попри різножанровість творів, програма сприймалася як моноліт завдяки єдиному вектору – християнському світосприйняттю та вдячності. Особливої значущості проєкту надав його благодійний статус. Концерт відбувався у надскладний період карантинних обмежень, спричинених пандемією COVID-19. Однак, попри суворі ліміти та виклики того часу, магія таланту Зої Комарук дозволила зібрати повну залу прихильників, що ще раз підтвердило її колосальний авторитет серед слухачів. Концерт остаточно закріпив за Зоєю Комарук статус еталонної постаті, яка репрезентує духовний академізм. Вміння тримати вокальну лінію на мінімальній гучності при максимальній емоційній напрузі в проєкті «Благословляю все...» стало справжнім актом мистецького альтруїзму. У цій програмі вокал перестав бути самоціллю, ставши формою високого духовного служіння та підсумком формування унікального виконавського стилю артистки, в основі якого лежить глибока інтелектуальна наповненість.

Варто зазначити, що виконавська географія Зої Комарук охопила Німеччину, Грецію, Польщу та Литву, де вона виступала як амбасадор української культури. Вагомою сторінкою професійної біографії стала також робота з симфонічним оркестром Луганської філармонії.

На сучасному етапі Зоя Василівна реалізує свій потенціал у викладацькій царині, працюючи у Луцькому педагогічному інституті з 2015 року. Педагогічний метод артистки базується на академічному каноні, де пріоритетом

є збереження природи голосу, чистота інтонації та «інструментальна» рівність звуковидобування. Педагогічна діяльність Зої Комарук – це логічне продовження її виконавської концепції. У мистецтвознавчому дискурсі її метод визначається як «виховання інтелектуального співака», де вокальна техніка є лише засобом для розкриття духовного змісту. Як кваліфікований викладач, транслює класичну італійську школу *bel canto*, адаптовану до української фонетичної та мелодійної специфіки. Важливим аспектом її діяльності є викладання та незмінне головування у Державній екзаменаційній комісії (ДЕК) на факультеті культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки. Це підтверджує її статус найвищого авторитету у сфері академічного вокалу.

Творча та громадська діяльність Зої Комарук відзначена високими державними та регіональними нагородами, що засвідчує її вагомий внесок у розвиток національного музичного мистецтва:

✓ 1998 рік — лауреат обласної літературно-мистецької премії імені Агатангела Кримського. Нагорода присуджена за активну популяризацію української класики та вагомі здобутки у професійному виконавстві.

✓ 1999 рік — присвоєно почесне звання Заслуженої артистки України. Державна відзнака за високу професійну майстерність та значний особистий внесок у розвиток культури.

✓ 2011 рік — присвоєно почесне звання Народної артистки України. Найвище державне визнання співачка отримала за багаторічну плідну працю на ниві українського мистецтва та видатні досягнення у вокальній майстерності.

Творчий шлях Зої Василівни є цілісним і самобутнім явищем в українському музичному мистецтві, де високий академізм органічно поєднується з глибинним відчуттям національної традиції. Як виконавиця, вона вибудувала унікальну мистецьку модель, у якій вокальна майстерність слугує не просто ціллю, а інструментом для глибокого філософського прочитання української поезії та музичної класики. Звання Народної артистки України стало логічним підсумком її багаторічної праці, що трансформувала

волинський культурний простір і надала йому особливого, рафінованого звучання. Сьогодні її діяльність виходить за межі сцени, реалізуючись у педагогічному наставництві, де вона передає наступним поколінням не лише техніку співу, а й еталонне розуміння професійної етики та художнього смаку. Постать Зої Комарук залишається фундаментальним орієнтиром для сучасної вокальної школи, уособлюючи нерозривний зв'язок між живою історією української пісні та її майбутнім.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про присвоєння почесних звань України працівникам культури і мистецтва Волинської області : Указ Президента України від 24 черв. 2011 р. № 712/2011. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7122011-13110>
2. Про відзначення державними нагородами України працівників культури і мистецтва : Указ Президента України від 16 жовт. 1999 р. № 1346/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1346/99>
3. Комарук Зоя Володимирівна // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія / ред. кол.: І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. URL: <https://esu.com.ua/>.
4. Музичне життя Волині: постаті та події : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. [Прізвище]. Луцьк : Вежа-Друк, 2022.
5. Огнева О. Д. Срібний голос Волині (про творчість Зої Комарук). Мистецька панорама. 2012. № 4. С. 12–15.
6. Зоя Комарук — соловейко Волинського краю. Культура і життя. 2011. № 26 (4445). 1 лип. С. 7.
7. Лауреати обласної літературно-мистецької премії імені Агатангела Кримського : бібліогр. покажч. / Волин. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. Олени Пчілки. Луцьк : Терен, 2018.
8. Почесні громадяни та видатні діячі культури Луцька : довідник. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2015.

Жорняк Богдана Євгеніївна,
кандидат педагогічних наук,
завідувачка кафедри музичного мистецтва
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради,
Юрчук Оксана Миколаївна,
викладачка кафедри музичного мистецтва
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради
Ткачук Світлана Михайлівна,
викладачка циклової комісії
методики музичного виховання
та вокально-хорової підготовки
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради

ВІД «ЧЕРВОНОЇ РУТИ» ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ СЦЕНИ: ФЕНОМЕН ВАСИЛЯ ЗІНКЕВИЧА

«Знаєте, не випадково ми, братове українці, на цій планеті Земля. Тому що наша пісня – то не є просто забава, а наша суть», – ці слова належать людині, яка стала живим уособленням цілої музичної епохи. Василь Іванович Зінкевич. Його постать в історії української культури ХХ–ХХІ століть є

фундаментальною, а творчість, що розквітла в часи «золотого віку» нашої естради, залишається абсолютним взірцем високого художнього стилю.

В умовах сучасного відродження національної свідомості дослідження спадщини Зінкевича набуває особливої гостроти. Його голос ніколи не був просто елементом шоу-бізнесу: він звучить як маніфест культурного опору, шляхетності та безкомпромісного патріотизму. Це розповідь про те, як хлопчик із подільського села виспівав долю цілої нації.

Майбутній лицар української пісні народився першого травневого дня переломного 1945 року в селі Васьківці на Хмельниччині (тоді Кам'янець-Подільська область). Мистецьке зерно було закладене в його душу з колиски. Батько, Іван Харитонович, мав дивовижний голос і керував церковним хором. Мати, Ганна Прокопівна, згадувала, що саме від батька Василеві передалася ця сакральна любов до музики. Ще малюком він облаштовував удома імпровізовану мінісцену, витанцьовуючи на ній свої перші дитячі мрії, а в шкільні роки став незмінною зіркою художньої самодіяльності.

Проте справжнє професійне та духовне загартування майбутній артист пройшов після армійської служби, приїхавши у 1968 році до буковинського містечка Вижниця, аби закінчити навчання в училищі прикладного мистецтва.

У Вижниці проявилася унікальна багатогранність Зінкевича. З одного боку, він – талановитий танцюрист, який згодом очолив народний самодіяльний ансамбль танцю «Смеречина». З іншого – дипломований художник-модельєр. Останній факт став революційним для всієї тогочасної музичної сцени: Василь Зінкевич особисто моделював і створював ескізи перших автентичних сценічних костюмів, де традиційні буковинські орнаменти сміливо перепліталися з модерновими естрадними трендами.

У тому ж доленосному 1968 році лідер новоствореного вокально-інструментального ансамблю «Смерічка» Левко Дутківський розгледів у молодому художникові неймовірний вокальний потенціал. Василь Зінкевич став першим солістом-чоловіком у суто жіночому на той час колективі. За рік до ансамблю приєднався юний Назарій Яремчук. Так народився легендарний дует, який змінив уявлення про тогочасну попмузику.

Кульмінація настала у 1971 році. Спочатку в карпатському містечку Яремче знімають перший український музичний телефільм «Червона рута». Зінкевич грає головну роль – молодого шахтаря Бориса з Донбасу, закоханого в дівчину-горянку (у виконанні Софії Ротару). Того ж року стається історичний прорив: Василь Зінкевич, Назарій Яремчук та молодий композитор Володимир Івасюк виходять на сцену всесоюзного фіналу «Пісня року». У супроводі

оркестру звучить єдина в концертному репертуарі україномовна пісня «Червона рута».

«Коли зазвучав цей щемливий мотив, я навіть не думав, що це визначить мою долю», – згадував артист. Проте наступного ранку їхні імена вже були на вустах мільйонів, а українська пісня стала абсолютним і беззаперечним трендом. Далі був тріумф на конкурсі «Алло, ми шукаємо таланти» з піснею «Горянка» (1972) та зйомки в міжнародних телефільмах.

Однак професійна сцена вимагала колосальної самовіддачі. Після переходу самодіяльної «Смерічки» до Чернівецької філармонії розпочалися виснажливі щоденні гастролі. Через важку хворобу горла у 1975 році Зінкевич ледь не втратив голос. Він змушений був покинути ансамбль, але доля мала на нього інші плани – лікарі повернули голос, а давній соратник Валерій Громцев запросив артиста на Волинь.

З 1975 року і до сьогодні життя Василя Зінкевича тісно пов'язане з Луцьком. Переїхавши сюди, він стає солістом, а з 1980 року – художнім керівником вокально-інструментального ансамблю «Світязь» Волинської обласної філармонії. Музиканти ансамблю згадували, що Зінкевич має феноменальне відчуття часу і стилю. Він ніколи не давав колективу спуску чи можливості розслабитися, тому «Світязь» швидко завоював статус одного з найкращих гуртів України.

Саме на волинській землі розкрився зрілий талант Зінкевича як геніального інтерпретатора. Повернувшись на велику естраду на конкурсі «Молоді голоси-1978» із шедеврами Івасюка «Тільки раз цвіте любов» та «Світ без тебе», він запустив нову потужну хвилю своєї популярності. Пісні «Мамина світлиця», «Крізь літа», «Скрипка грає», «Тече вода», «Два кольори», «Ясени» у його виконанні стали народними шлягерами.

За радянських часів його свідомо намагалися локалізувати, не пускаючи на всесоюзні телеекрани, блокуючи вихід запланованих платівок-гігантів. Московська музична богема категорично не сприймала нічого самобутнього й відкрито патріотичного. Зінкевич згадував, що замолоду до двох десятків разів

брав участь у різноманітних конкурсах і програвав через свою національну позицію. Проте український слухач любив свого артиста безмежно.

У 1978 році йому присвоїли звання Заслуженого, а у 1986 – Народного артиста України. Не припиняючи творчих пошуків, у 1991 році Василь Іванович закінчив Рівненський інститут культури, здобувши професію режисера.

Поза сценою Василь Зінкевич залишався людиною глибоких сімейних цінностей. Його сини – Василь та Богдан – вирости в атмосфері безмежної батьківської любові. У юності вони також були причетні до музичного простору, стоячи біля витоків відомих українських хіп-хоп колективів «Тартак» та «Основний показник». Згодом старший син обрав шлях художника, а молодший став телевізійним режисером.

Існує дивовижна історія, пов'язана з батьківськими почуттями артиста. Відомий волинський композитор В'ячеслав Хурсенко, гастролуючи разом із Василем Зінкевичем, був настільки вражений тим, з якою неймовірною трепетністю, ніжністю та жертівністю співак опікується своїми дітьми, що дорогою з чергового концерту, в автобусі «Сокаль – Луцьк», буквально за сорок хвилин написав знамениту пісню «Соколята», яка стала відображенням шляхетного батьківського серця Василя Зінкевича.

Сьогодні ця пісня набула нового, ще більш глибокого й щемливого змісту. Життя внесло свої суворі корективи: під час повномасштабного вторгнення старший син співака, Василь, змінив художній пензель на зброю і став на захист Батьківщини. Нині він воює на передовій як військовослужбовець Збройних Сил України із символічним та гордим позивним «Зіна». Справжній козак, вихований батьком-патріотом, сьогодні пише новітню історію свободи в окопах війни.

Головний феномен Василя Зінкевича полягає у його сталевій безкомпромісності: за понад півстоліття творчої діяльності він не виконав жодної кон'юктурної радянської оди та жодної російськомовної пісні. Його красивий, дзвінкий ліричний тенор завжди служив виключно рідній землі.

Зі здобуттям незалежності України масштаб його постаті нарешті було оцінено офіційно. Він став лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка (1994), Почесним громадянином міста Луцька (2001). На столичній «Алеї зірок» йому вручили Зірку України під символічним номером один. У 2009 році співак отримав звання Героя України із врученням Ордена Держави.

У серпні 2025 року, напередодні Дня Незалежності, Президент України Володимир Зеленський вручив митцеві державну нагороду – відзнаку «Національна легенда України». Ця подія стала надзвичайно емоційною: легендарний артист, який останнім часом веде закритий спосіб життя, з'явився на церемонії у вишуканому сценічному образі. Та найбільшою гордістю вечора стало те, що в залі майстра підтримували сини, а старший Василь прибув на подію безпосередньо з фронту, аби побути поруч із батьком у момент цього історичного тріумфу.

Навіть у поважному віці діяльність Василя Івановича Зінкевича не зупинялася. Протягом багатьох років він очолював журі культових фестивалів «Пісенний вернісаж» та «Мелодія», представляв Україну на міжнародних майданчиках. Впродовж 2010–2021 років артист ретельно працював над масштабною програмою «Українська пісня єднає світ», реалізації якої, на жаль, спершу завадила світова пандемія, а згодом – повномасштабна збройна агресія проти України.

Василь Зінкевич – це не просто виконавець естрадних шлягерів. Він – архітектор модерного канону української музики. Своєю творчістю він довів усьому світові: українська культура може бути європейською, вишуканою, глянцевою та стильною, не втрачаючи при цьому своєї прадавньої, глибинної етнічної душі. «Коли у нашому єстві ствердиться бодай половина національної свідомості, ми зазвучимо на повний голос», – зазначає майстер. І його власний голос продовжує бути для нас цим незамінним орієнтиром.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Василь Зінкевич – пісні, біографія.
<https://www.pisni.org.ua/persons/10>
2. Голос буковинського біг-біту, дизайнер одягу та актор першого українського мюзиклу – Василь Зінкевич. <https://suspilne.media/culture/454713-golos-bukovinskogo-big-bitu-dizajner-odagu-ta-aktor-persogo-ukrainskogo-muziklu-vasil-zinkevic/>
3. Український інтерес. Василь Зінкевич: Що це за народище, який може лікувати своїми піснями. <https://uain.press/interview/vasil-zinkevich-shho-tse-za-narodishhe-yakij-mozhe-likuvati-svoyimi-pisnyami-1478662>

Шкоба Василь Андрійович,
заслужений працівник освіти України,
завідувач відділення музичного мистецтва
та фізичної культури, старший викладач
кафедри музичного мистецтва
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради

Ярмолюк Олена Валеріївна,
доктор філософії (PhD) за спеціальністю
Середня освіта (Музичне мистецтво),
старший викладач кафедри музичного мистецтва
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради

ТВОРЧІСТЬ ГУРТУ НАРОДНОЇ МУЗИКИ «ТЕРЛИЧ» У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Музична культура України є важливою складовою національної традиції, у якій відображено історичні події, звичаї, світогляд та духовні цінності народу. Побут українців, особливості їхньої праці, святкування, обряди та звичаї з давніх-давен супроводжувалися багатством народних мелодій, які передають з покоління в покоління.

Вагомий внесок у збереження традицій української культури здійснюють фольклорні, народні вокально-інструментальні колективи, гурти, хореографічні ансамблі, головною метою діяльності яких є формування національної пам'яті та ідентичності, популяризація народної музики, відродження виконавських

традицій, що є можливим завдяки вдалому поєднанню автентики із сучасним сценічним виконавством.

Одним із таких колективів є гурт народної музики «**Терлич**», який вже понад 35 років здійснює успішну мистецьку діяльність, презентує народну культуру не лише у Волинському регіоні, а й в Україні та далеко за її межами.

Ідея створення гурту виникла у 1986 році і належить **Віктору Луцакевичу**, відомому на той час луцькому музиканту, солісту, виконавцю, учаснику камерного хору «Оранта», керівнику оркестру народної музики при ансамблі народного танцю «Джерельце» Луцької загальноосвітньої школи №25. Учасники колективу виконували естрадні композиції, створювали концертні програми, які презентували у межах Волинської області.

Народна музика з'явилася у житті гурту завдяки пропозиції **Василя Шкоби**, який на момент створення гурту вже мав досвід роботи в ансамблі народної музики «Веселі музики» (нині – один з найвідоміших в Україні музичних колективів, що працює на базі Національної філармонії України, місто Київ) [1].

Першими учасниками гурту стали **Віктор Луцакевич** (соліст, кобза), **Олег Козловський** (сопілка), **Анатолій Ярошук** (баян) та **Василь Шкоба** (контрабас), а згодом до них приєдналися **Ігор Закулябін** (баян), **Олег Клейзун** (кларнет) і **Юрій Ковальчук** (скрипка).

Пісенна традиція в Україні безперервно пов'язана з перебігом історичних подій, саме тому, здебільшого, головними темами, які були у ній відображені, стали страждання українського народу, його поневіряння, нещасливе кохання, соціальна нерівність тощо. Натомість учасники гурту мали за мету створити такий колектив, який би приносив людям радість, гарний настрій та позитивні емоції, зумів передати життєрадісний характер українського народу, його силу, рішучість та витримку.

Актуальна назва гурту «Терлич» також з'явилася не одразу. На одному зі спільних мистецьких заходів, разом з учасниками колективу були присутні відомі митці Волинського краю – живописець, графік і скульптор Микола

Кумановський та його дружина, мисткиня, художниця, майстриня декоративного розпису – Наталія Кумановська. Майстерність виконавців та їхній артистизм були настільки переконливими, що після виступу Наталія підійшла до них і запропонувала їм назву «Терлич», адже була переконана, що «своїм співом вони причаровують глядачів, зокрема представниць жіночої статі».

Терлич (інша назва – *тирлич*) – це багаторічна трав'яниста рослина, що росте переважно на високогірних луках, яку збирають напередодні свята Івана Купала. У народних віруваннях терлич-трава здавна вважалася оберегом від нечистої сили та сильним приворотним зіллям, яким дівчата причаровують хлопців.

Під егідою «**Товариства Лева**», однієї з перших незалежних громадських та національно-демократичних організацій в Україні, яка була заснована у Львові 1987 року, учасники гурту в складі творчої делегації брали участь у просвітницько-мистецьких заходах, присвячених відродженню національної культури для української діаспори на теренах Республіки Польща.

У 1994 році до складу гурту приєднався талановитий музикант **Юрій Фокшей**, чие віртуозне володіння багатьма народними інструментами (сопілкою, окариною, фрілкою, тилинкою), неповторна харизма та артистизм значно розширили виконавські можливості гурту, а також збагатили його музичний репертуар.

Завдяки зусиллям заслуженого діяча мистецтв України, режисера Віталія Іваницького, колектив став учасником Міжнародного фестивалю української пісні «Роде наш красний», який проводився у Словаччині.

До сталого складу учасників належать четверо музикантів, серед яких **Віктор Луцакевич, Василь Шкоба, Анатолій Ярошук та Юрій Фокшей**.

З 2000 року і дотепер художнім керівником гурту є **Василь Андрійович Шкоба** – заслужений працівник освіти України, завідувач відділення «Музичного мистецтва та фізичної культури» Луцького педагогічного фахового коледжу, старший викладач кафедри музичного мистецтва Комунального

закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради, старший викладач кафедри музичного мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки.

За період своєї професійної мистецької діяльності Василь Андрійович став справжнім наставником для багатьох професійних виконавців (Юрій Кльоц, Назар Багнюк, Олег Пущинський, Олександр Пятачук), талановитих педагогів, художніх керівників аматорських мистецьких колективів (Микола Бортнік, Сергій Шуляк). Окремі з них обіймають керівні посади в структурних підрозділах (Валентин Приходько), а також наразі викладають мистецькі дисципліни в рідному коледжі (Павло Бовканюк, Катерина П'явка) продовжуючи диригентсько-хорові традиції (Ганна Кухарик, Марія Науменко, Олена Ярмолук).

Учасниками колективу були і залишаються професійні виконавці, віртуози, талановиті педагоги, справжні поціновувачі народного мистецтва, яких поєднала любов до музики та народної пісні, а саме:

Анатолій Євгенович Ярошук (*на жаль, пішов у засвіти*) був викладачем баяну Луцького педагогічного училища та художнім керівником Теремнівського будинку культури;

Юрій Євгенович Фокшей – відмінник освіти України, викладач-методист Волинського коледжу культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського, викладач Луцької музичної школи №1 імені Фридерика Шопена, під його керівництвом троє волинян (Тимофій Музичук, Ігор Діденчук та Віталій Дужик) стали переможцями «Євробачення – 2022» у складі гурту «Kalush Orchestra»;

Олег Степанович Каспер – вправний імпровізатор, талановитий виконавець, викладач баяну Луцького педагогічного училища (нині Луцький педагогічний інститут), свого часу був учасником чоловічого вокального квартету «Барви Волині» та камерного хору «Оранта» [2, с. 18];

Світлана Леонідівна Савицька – професійна виконавиця, викладачка класу скрипки Луцької музичної школи №3, організаторка музичного проєкту

«Скрипковий ключ», керівниця ансамблю скрипалів «Мелодія» Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради;

Сергій Васильович Горбач – талановитий музикант, співак, був учасником камерного хору «Оранта», нині – військовослужбовець.

Учасники гурту активно співпрацювали і продовжують співпрацю з відомими виконавцями Волинського краю, зокрема народним артистом України **Василем Чепелюком**, заслуженою артисткою України, солісткою Волинської обласної філармонії **Галиною Овсійчук**, заслуженою артисткою України, солісткою вокального дуету «Душа Волині», керівницею зразкової вокальної студії «Зернятко» **Аллою Опейдою**, лауреаткою міжнародного конкурсу **Вікторією Чайкою**, народним аматорським ансамблем танцю «**Радість**», народним аматорським ансамблем танцю «**Волинянка**», заслуженим працівником культури України, відмінником народної освіти, соліста вокального дуету «Душа Волині» В'ячеславом Судимою (*на жаль, пішов у засвіти*).

Репертуар гурту «Терлич» характеризується жанровим і тематичним розмаїттям. У виконанні колективу можна почути народні та авторські пісні, інструментальні п'єси, які складають кращі зразки української музичної культури, або є менш відомими композиціями, проте надзвичайно чуттєвими та мелодійними.

Для частини композицій, художнім керівником – Василем Шкобою, були створені авторські аранжування та оригінальні обробки, які підкреслювали концепцію діяльності гурту, відповідну специфіку виконання та сприяли адаптації музичного матеріалу для конкретного складу учасників.

Проте, як зазначає сам Василь Андрійович, учасники колективу, як справжні професіонали, завжди доповнювали кожне аранжування власними сольними партіями, і в кінцевому результаті викристалізовувалася спільна композиція, що немає аналогів і конкретних авторів, та є спільним результатом діяльності творчого проєкту.

Серед найпопулярніших пісень, які викликали захоплені відгуки глядачів, були «Черемшина», «Гуцулка Ксеня», «Рости, рости черемшино», «Шабля подруга», «Їхав козак містом», «Жив да був собі козак», «Ой у полі криниченька», «Спрагле літо», «Несе Галя воду», «Розпрягайте хлопці коні», «Гей, наливаймо», «А у садочку вишні зацвіли», «Коли б мені зранку», «Наливаймо браття», «Біжать літа», «Поїхав тато до Горохова» та багато інших.

Також авторські композиції на слова Дмитра Павличка, Андрія Малишка, Миколи Сингаївського, Володимира Івасюка, Олександра Богачука, Михайла Ткача, Миколи Юрійчука, Ярослава Барнича, зокрема «Два кольори», «Ясени», «Пісня про рушник», «Чорнобривці», «Червона рута», «Троянди на пероні». Одна з небагатьох ліричних композицій, яка щоразу викликала сльози на очах у слухачів – «Рідну маму бережіть», автором якої є заслужений артист України, відомий український співак і композитор Ігор Юрковський.

Варто згадати й інструментальні композиції під назвою «Покутські награвання», «Українська полька», «Граївки», «Чардаш», «Закарпатська», «Тилинка» та багато інших. За період активної творчої діяльності учасниками були записані декілька компакт-дисків (CD), до яких увійшли найкращі інструментальні композиції та українські народні пісні.

Учасники колективу переконані у тому, що пропоновані пісні повинні легко сприйматися слухачами, а під час концертного виступу важлива співучасть і безпосередня взаємодія глядачів з виконавцями – це і стало запорукою успішної мистецької діяльності колективу.

Окремою сторінкою у житті гурту стали міжнародні концертні подорожі, під час яких учасники активно гастролювали країнами Європи та Азії, популяризували українську культуру на різноманітних міжнародних фестивалях, форумах і конкурсах. Через це репертуар гурту, час від часу, поповнювався піснями народів світу, а пісня **«Любка з Коломиї»** (автор – Микола Савчук), стала своєрідним гімном фестивалю-конкурсу на Тайвані, де гурт народної музики «Терлич» став першим українським колективом, який поруч з представниками інших 36 країн світу, що визнали незалежність

Тайваню від Китайської Народної республіки, презентував національне мистецтво. Їхній виступ був окремо відзначений за оригінальність та отримав приз глядацьких симпатій, а учасники колективу були нагороджені іменними золотими пластинами, які не мають аналогів в Україні.

Гурт народної музики «Терлич» був постійним учасником творчої делегації, що спільно із заслуженою артисткою України Аллою Опейдою, а також народним аматорським ансамблем танцю «Волинянка» представляли Україну на міжнародному рівні. Серед вагомих поїздок варто зазначити виступ на Європейському економічному форумі (Республіка Польща, 2004 рік), а також заходи, присвячені 10-ій річниці з нагоди для Незалежності України, один з яких відбувалися в оперному театрі під відкритим небом Каїру (Єгипет, 2001 рік).

Учасники колективу неодноразово здобували перемогу на міжнародних конкурсах та фестивалях. Перша премія Міжнародного конкурсу народної музики в Торуні (Республіка Польща), лауреат I премії серед солістів-вокалістів (заслужена артистка України, солістка гурту Галина Овсійчук), лауреат I премії серед солістів-інструменталістів (відмінник освіти України, соліст гурту Юрій Фокшей).

З 2010 року до складу колективу доєдналися нові учасники, які гідно продовжили культурну традицію, збагатили його творчий потенціал та сприяли оновленню музичного репертуару, серед яких **Валерій Павлічук** (соліст-вокаліст), **Іван Макарчук** (кобза, вокал) та **Павло Бовканюк** (вокал, сопілка, баян). Колектив здійснює концертну діяльність в Україні, зокрема у Волинському регіоні, брав активну участь у різноманітних творчих, мистецьких та культурно-просвітницьких заходах.

Унікальність гурту народної музики «Терлич» полягає у неповторній самобутності його учасників, високій професійній майстерності, оригінальності, фірмовому стилю виконання, а також безумовній любові до української пісні та своїх слухачів. Колектив у багатьох аспектах своєї творчості мав першість на теренах Волинської області: оригінальний жанр та

стиль виконання, склад учасників, комерційна складова і цілковита незалежність.

Учасники колективу вирізнялися чіткими принципами та переконаннями з приводу того, що культура і мистецтво не виникають з порожнечі та самопожертви її творців. Кожній пісні, аранжуванні, концертному виступі чи відео запису передують роки невтомної праці, таланту, відданості та часу. Завдяки впровадженню комерційної складової у творчу діяльність, музиканти відстоювали не лише власне право на заробіток, вони утверджували нове розуміння ролі митця у суспільстві: культура є цінністю, а представники творчих професій заслуговують на повагу громадськості та справедливую оплату праці.

З огляду на вагомий внесок колективу у популяризацію українського народного мистецтва, колектив часто отримував пропозицію стати частиною місцевих муніципальних культурних установ, чи державних концертних організацій. Проте перспектива хоча би часткової залежності у творчому виборі не приваблювала музикантів, тому вони продовжували зберігати автономність, а своєрідним концертним майданчиком для втілення мистецьких задумів протягом довгого періоду часу слугувала елітна ресторація «Корона Вітовта», яка передає кулінарні традиції Волині та розташована в історичному центрі міста Луцька біля Замку Любарта.

Свобода, яка притаманна душі та тілу, незалежність, любов до української пісні та народних мелодій, вільний вибір репертуару, який, у першу чергу, був до душі як виконавцям, так і їхнім слухачам, самотність та оригінальність – все це стало запорукою успіху гурту народної музики «Терлич», який, беззаперечно, є мистецькою перлиною Волинського краю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Національна філармонія України. Камерний ансамбль «Веселі музики».
URL: <https://philarmonia.com.ua/vykonavczy/ansambli/veseli-muzyky/> (дата звернення 19.06.2026).

2. Творчі постаті митців Волині [Електронне видання] : збірник матеріалів науково-методичного семінару (Луцьк, 04 квітня 2023 року) / упоряд. А. Зарицька. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2023. 39 с.

Кухарик Ганна Миколаївна,
викладач циклової комісії
методики музичної освіти
та вокально-хорової підготовки;
Степанюк Аліна Валеріївна,
викладач циклової комісії
методики музичної освіти
та вокально-хорової підготовки;
Регуліч Ірина Вікторівна,
кандидат мистецтвознавства,
старший викладач
кафедри музичного мистецтва
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради

ТВОРЧА СПАДЩИНА АНАТОЛІЯ ВОЛЬСЬКОГО В КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ

Культурний розвиток Волині нерозривно пов'язаний із діяльністю видатних особистостей, які своєю творчою та громадською працею сприяли формуванню духовного простору регіону. Серед таких постатей важливе місце посідає Анатолій Михайлович Вольський, чия діяльність є вагомим складовою культурного життя Волинського краю.

Його творчий доробок, професійна діяльність та активна участь у суспільно-культурних процесах відображають особливості розвитку регіональної культури в сучасному історичному контексті. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення внеску локальних культурних діячів у збереження національної культурної спадщини та утвердження духовних цінностей українського суспільства. Метою доповіді є аналіз життєвого шляху, творчої діяльності та культурного значення постаті Анатолія Михайловича Вольського для Волині.

Першого серпня 1948 року в селі Жмудче Ковельського району, в сім'ї вчителів народився Анатолій Михайлович Вольський – композитор, педагог музично-громадський діяч. Анатолій Михайлович закінчив Рожищенську школу №1 і вступив до Луцького державного музичного училища. Навчання за спеціальністю «хорове диригування» та вивчення стилю письма видатних українських та світових композиторів, сприяли світогляду мистця та визначили його творчий шлях. Закінчивши училище з відзнакою, Вольський був призначений на посаду директора Локачинської дитячої музичної школи. Задля розширення та збільшення знань і навичок у галузі мистецтва, композитор вирішує продовжити навчання та здобуває вищу освіту у Київському інституті культури ім. О. Є. Корнійчука. Певний період часу митець працює викладачем кафедри хорового диригування Рівненського філіалу Київського державного інституту культури. Також Анатолій Михайлович займав посади завідуючого відділом культури Локачинського району, керівника хорової капели Палацу культури міста Нововолинськ, провідного методиста Рожищенського районного дому «Просвіта».

Основу творчого доробку композитора складають пісні та романси на слова відомих українських, зокрема й волинських поетів: Йосипа Струцюка, Дмитра Луценка, Петра Маха, Олександра Богачука, Василя Гея, Ніни Горик, Надії Гуменюк, Лідії Засадко, Олени Харчук, Івана Чернецького, Ліни Костенко. Варто зауважити, що композитор неодноразово створював літературні тексти самостійно.

Лейтмотивом творчості митця є любов до рідного краю, його мальовничої природи, щирих та працьовитих людей, звичаїв та традицій. Володіючи тонким відчуттям поетичного слова, автор вміло надає йому трепетно-щемливого звучання.

Композитор є автором понад ста пісень та романсів, різних за змістом та тематикою, характером та формами. Зазвичай, композиції написані у одно-дво- або триголосому викладі, в куплетній формі, з чітко вираженим заспівом та приспівом. Іноді автор збагачує й урізноманітнює форму творів короткими

вокалізами. Пісні вирізняються яскравою, різноманітною інтонацією, цікавою й багатоманітною ритмікою, широкою та вільною мелодійністю.

Композитор уклав три збірки пісень та романсів «Пісня повертається додому» (2005), «Душі моєї трепетна струна» (2008) та «Отча земля».

Зручні для виконання та легкі для запам'ятовування пісні Анатолія Вольського вирізняються простотою, правдивістю, емоційною безпосередністю та художньою оригінальністю. Інтонації побудовані на романсових, естрадних, народно-побутових зворотах з притаманним для них секвенційним розвитком. Часто композитор використовує ритми вальсу, танго, полонезу, гімну та елегії.

Збірки пісень Вольського є джерелом поповнення репертуару мистецьких колективів та окремих виконавців, дитячих пришкільних та студентських ансамблів.

Тісною була творча співпраця Анатолія Михайловича з волинською поетесою, членом національної спілки письменників України Валентиною Штинько. Поетеса зазначає: «Пісні Анатолія Вольського залишають у серці добрий слід, який з'являється тільки при спілкуванні зі справжнім мистецтвом, непідробними людськими почуттями. Прикметною ознакою пісень композитора є висока вимогливість до тексту, його емоційної наснаженості, глибини, а не лише до простоти фрази, яку легко покласти на музику..» [1].

Разом митці створили кілька десятків пісень. Серед яких: «Мить», «Прозріння» та багато інших. Але особливою мелодійністю і душевністю вирізняється пісня «Вечірня розмова зі Світязем», яку ми пропонуємо послухати у виконанні тріо учасниць зразкової вокальної студії “Заграва” Луцького ліцею №11 під керівництвом А. Степанюк. Запис зі звітного концерту 2010 року. *(До слова, одна із учасниць цього тріо, Ольга Крук - тепер уже випускниця нашого інституту)*

Ольга Коменда – доктор мистецтвознавства, викладач Волинського національного університету імені Лесі Українки та Волинського фахового коледжу імені Ігоря Стравінського пише - «Звертаючись до злободенних

сюжетів і тем, автор з любов'ю оспівує природу рідного краю, змальовує події суспільно-історичного життя, розкриває душевний світ героя-сучасника..» [2]

А. Вольський не стояв осторонь політичних подій в Україні, мав чітку громадянську позицію, яку сміливо висловлював через свою музику. Пісня “Єднаймося!” на вірші поетеси Галини Терлецької із селища Княгининок була написана за кілька років до Революції гідності і стала емоційним музичним протестом проти дій влади. У 2013 році до Дня Незалежності ця пісня була записана вокальним дуєтом “Душа Волині” у складі заслуженої артистки України Алли Опейди та заслуженого працівника освіти В’ячеслава Судими. Але тогочасна влада заборонила її виконувати через надто “обурливий” текст. Та пісня дочекалася свого часу і на повну силу зазвучала у Києві на Майдані Незалежності. Пізніше із фотографій та відео, знятих під час Революції Гідності, було змонтовано кліп на пісню “Єднаймося”, фрагмент якої ми зараз переглянемо.

Отже, діяльність Анатолія Михайловича Вольського має важливе значення для розвитку культурного середовища Волині. Його творчий і громадський внесок сприяв популяризації регіональної культури, збереженню духовних традицій та формуванню культурної ідентичності краю. Аналіз життєвого й творчого шляху Анатолія Вольського дає підстави розглядати його як представника покоління діячів, чия праця стала невід’ємною частиною культурної спадщини Волині. Вивчення таких постатей є важливим не лише для регіональної історії, а й для глибшого осмислення процесів розвитку української культури загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вольський А. М. Пісні та ромansi. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2005. 64 с.
2. Вольський А. М. Душі моєї трепетна струна. Луцьк : Надстир’я, 2008. 80 с.

Марач Тетяна Мирославівна,
викладач циклової комісії
музичної освіти та вокально-хорової підготовки
КЗВО «Луцький педагогічний інститут»
Волинської обласної ради
Марач Олександр Миколайович,
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри музичного мистецтва
ВНУ імені Лесі Українки

**АНСАМБЛЬ ПІСНІ І ТАНЦЮ «ЛІСОВА ПІСНЯ»:
ПОСТАТІ КЕРІВНИКІВ І РОЗВИТОК НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА**

Народний аматорський ансамбль пісні і танцю «Лісова пісня» є одним із найвідоміших творчих колективів Волинського краю та культурною окрасою міста Ковель. Колектив відіграє важливу роль у збереженні й популяризації української народної пісенної та танцювальної культури, представляючи українське мистецтво як в Україні, так і за її межами.

Ансамбль був створений у 1972 році на базі Народного дому «Просвіта». Уже через два роки, у 1974 році, колективу було присвоєно почесне звання «народний аматорський», що стало підтвердженням високого рівня виконавської майстерності учасників та вагомого внеску у розвиток аматорського мистецтва Волині.

За роки існування ансамбль став справжньою творчою школою для багатьох поколінь виконавців. У різні періоди в колективі працювали талановиті керівники, хормейстери, балетмейстери та музиканти, які формували художній стиль ансамблю та збагачували його репертуар.

Особливістю ансамблю є його багатожанрова структура. До складу колективу входять:

- хорова група;
- оркестр народних інструментів;
- хореографічна група.

Така структура дозволяє створювати масштабні вокально-хореографічні композиції, у яких гармонійно поєднуються спів, музика та танець. Колектив налічує понад 50 учасників різного віку, яких об'єднує любов до українського мистецтва та бажання зберегти народні традиції.

Репертуар ансамблю є надзвичайно різноманітним. У концертних програмах представлені:

- ✓ українські народні пісні;
- ✓ авторські хорові твори;
- ✓ вокально-хореографічні композиції;
- ✓ народно-сценічні танці;
- ✓ патріотичні та обрядові постановки;
- ✓ різдвяні та календарно-обрядові дійства.

Виконавська манера ансамблю вирізняється високою сценічною культурою, емоційністю та яскравим національним колоритом. Велика увага приділяється автентичності виконання, народним костюмам та музичному супроводу.

Важливу роль у становленні та розвитку Народного аматорського ансамблю пісні і танцю «Лісова пісня» відіграли його керівники — творчі особистості, які протягом багатьох років формували мистецьке обличчя колективу, підтримували високий виконавський рівень та розвивали українські народні традиції.

Одним із перших відомих керівників ансамблю був Анатолій Чамбула. Саме під його керівництвом колектив активно розвивався у перші роки свого існування. Колишні учасники ансамблю згадують цей період як надзвичайно теплий і творчий. Репетиції тривали до пізнього вечора, а учасники із

задоволенням приходили на заняття після навчання чи роботи. Атмосфера взаємопідтримки та любові до мистецтва стала основою творчих традицій колективу.

Особливе місце в історії ансамблю займає Василь Балюк — багаторічний керівник хорової групи. З 1999 року він є незмінним очільником хору ансамблю. Саме завдяки його професіоналізму та відданості колектив зберіг високий рівень вокального виконавства та здобув визнання далеко за межами Волині.

Василь Балюк працює над розвитком хорового звучання ансамблю, удосконаленням багатоголосся, чистоти інтонації та художньої виразності виконання. Під його керівництвом репертуар колективу значно збагатився обробками українських народних пісень, хоровими творами сучасних композиторів та масштабними вокально-хореографічними композиціями. Керівник приділяє велику увагу емоційності виконання та передачі змісту твору через музику й сценічний образ.

У своїх інтерв'ю Василь Балюк неодноразово наголошував, що головним секретом успіху ансамблю є любов до пісні та повага до учасників колективу. Саме ці принципи допомагають підтримувати дружню атмосферу та творчу єдність між учасниками різного віку.

Вагомий внесок у розвиток ансамблю робить Олексій Кіпень — багаторічний керівник оркестру народних інструментів. Його ім'я добре відоме не лише у Ковелі, а й у мистецьких колах Волині. Олексій Кіпень є досвідченим музикантом, аранжувальником та організатором музичного супроводу багатьох концертних програм.

Під його керівництвом оркестрова група ансамблю досягла високої виконавської майстерності. Оркестр забезпечує професійний музичний супровід вокальних і танцювальних композицій, створюючи цілісне художнє оформлення концертних номерів. Важливо, що Олексій Кіпень працює не лише з ансамблем «Лісова пісня», а й керує іншими творчими колективами Ковеля, зокрема вокально-інструментальним ансамблем «Барви».

Значний вплив на розвиток хореографічної складової ансамблю мали балетмейстери колективу. У різні роки з ансамблем працювали Сергій Панюс, Максим Цехончук та Інна Темрук.

Максим Цехончук став одним із представників молодого покоління хореографів, які надали колективу сучасного сценічного звучання. Його постановки поєднували традиційну народну хореографію із сучасною сценічною пластикою. У ювілейних концертах ансамблю саме хореографічні композиції під його керівництвом викликали особливе захоплення глядачів.

У сучасний період важливу роль у розвитку ансамблю відіграє Світлана Труш. Під її керівництвом ансамбль продовжує активну концертну діяльність, бере участь у фестивалях, благодійних заходах та мистецьких проєктах громади.

Світлана Труш працює над оновленням репертуару ансамблю, збереженням народної манери виконання та підготовкою нових концертних програм. Вона активно підтримує творчі ініціативи учасників і сприяє розвитку ансамблю як важливого осередку народної культури Ковеля.

Керівники ансамблю «Лісова пісня» у різні роки змогли створити унікальний творчий колектив, який поєднує вокальне, інструментальне та хореографічне мистецтво. Саме завдяки їхній багаторічній праці ансамбль став відомим не лише на Волині, а й далеко за межами України.

Важливо, що діяльність керівників ансамблю спрямована не лише на концертну роботу, а й на виховання молодого покоління виконавців. Вони формують у учасників любов до української народної культури, відповідальність, дисципліну та повагу до мистецьких традицій. Саме тому «Лісова пісня» вже понад п'ятдесят років залишається справжнім символом культурного життя міста Ковеля.

Важливе місце у діяльності колективу займає репетиційна робота. Саме завдяки систематичним репетиціям ансамбль підтримує високий професійний рівень. Репетиції проводяться окремо для хорової та хореографічної груп, а також у форматі спільних зведених занять. Хорова група працює над чистотою

інтонації, ансамблевим звучанням, дикцією та художньою виразністю творів. Оркестр удосконалює технічну майстерність виконання музичного супроводу, а танцювальна група відпрацьовує хореографічні композиції, сценічну культуру та акторську майстерність.

Згідно з графіком роботи Народного дому «Просвіта», репетиції хорової групи проводяться двічі на тиждень, а танцювальної — тричі на тиждень. Такі заняття є безкоштовними та доступними для всіх охочих учасників віком від 18 років.

Велике значення у роботі ансамблю має виховний аспект. Колектив формує у своїх учасників любов до української культури, повагу до народних традицій, відповідальність та вміння працювати в команді. Спільна творча діяльність сприяє розвитку комунікативних навичок, сценічної впевненості та художнього смаку.

Концертна діяльність ансамблю є надзвичайно активною. «Лісова пісня» постійно бере участь у міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних мистецьких заходах. Колектив виступає на державних святах, благодійних концертах, фестивалях народної творчості, культурно-мистецьких акціях та ювілейних урочистостях.

Ансамбль неодноразово представляв місто Ковель та Волинську область на міжнародних фестивалях у Польщі, Німеччині, Угорщині та інших країнах. Географія виступів колективу охоплює багато міст України та Європи. Завдяки своїй творчості ансамбль популяризує українське народне мистецтво на міжнародному рівні.

Особливе місце в концертній діяльності займають благодійні заходи, спрямовані на підтримку українських військових та допомогу громаді. Під час таких концертів учасники ансамблю демонструють не лише високу виконавську майстерність, а й активну громадянську позицію.

Ювілейні концерти ансамблю завжди стають важливою подією культурного життя міста. Зокрема, великий резонанс мав святковий концерт до 45-річчя колективу, який відбувся у Народному домі «Просвіта». Під час

концерту ансамбль представив найкращі вокальні та хореографічні композиції зі свого репертуару. Глядачі високо оцінили професіоналізм виконавців, сценічну культуру та емоційність виступів.

Сьогодні Народний аматорський ансамбль пісні і танцю «Лісова пісня» залишається одним із провідних творчих колективів Волині. Він успішно поєднує традиції українського народного мистецтва із сучасними сценічними формами, продовжує активно виступати, брати участь у фестивалях та виховувати нове покоління шанувальників української культури.

Завдяки багаторічній праці керівників та учасників ансамбль став справжнім символом культурного життя Ковеля. Його творчість сприяє збереженню української пісенної та танцювальної спадщини, розвитку аматорського мистецтва та формуванню національної свідомості молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Народний аматорський ансамбль пісні і танцю «Лісова пісня» // Ковель – офіційний сайт міста. URL: <https://www.kovelrada.gov.ua/artistic.html> (дата звернення: 17.05.2026).
2. Культура : творчі колективи Ковельської міської ради // Офіційний сайт Ковельської міської ради. URL: <https://kowelrada.gov.ua/kultura/> (дата звернення: 17.05.2026).
3. Клинова О. Народний аматорський ансамбль «Лісова пісня» відзначив 45-річчя // Район.Ковель. 2018. 6 березня. URL: <https://kowel.rayon.in.ua/news/59514-narodnii-amatorskii-ansambl-lisova-pisnia-vidznachiv-45-richchia> (дата звернення: 17.05.2026).
4. У Транскордонному центрі діалогу культур виступили кращі колективи Ковеля // Ковель – офіційний сайт міста. 2021. URL: <https://kovelrada.gov.ua/news-10707.html> (дата звернення: 17.05.2026).
5. Ковельчан запрошують на поетично-мистецьке свято «Лісова пісня» // Район.Ковель. 2017. 4 серпня. URL: <https://kowel.rayon.in.ua/news/36803-kovelchan-zaproshuiut-na-poetichno-mistetske-sviato-lisova-pisnia> (дата звернення: 17.05.2026).
6. Лісова Пісня // Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-55661> (дата звернення: 17.05.2026).

Кобук Оксана Анатоліївна,

викладач циклової комісії музичної освіти

та вокально-хорової підготовки;

Смокович Тетяна Віталіївна,

викладач циклової комісії фортепіано

КЗВО «Луцький педагогічний інститут»

Волинської обласної ради

OLIVAN — ГОЛОС СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

У тезах розглянуто творчу діяльність українського виконавця Olivan (Валентина Мушинського), його внесок у сучасну українську музику, волонтерську діяльність та вплив на молодь.

Валентин Мушинський, більш відомий під творчим псевдонімом Olivan – сучасний український співак, музикант і автор пісень із міста Луцьк. Його творчість поєднує щирі емоції, глибокі тексти та сучасне звучання, яке близьке багатьом українцям. Навчався в університеті імені Лесі Українки на факультеті романо-германської філології.

Валентин розповідає про своє нелегке дитинство, коли сім'я боролася з бідністю. Як він сам каже, колись його бабуся змушена була обмінювати машину на борошно, щоб забезпечити виживання. Тому його девіз: «Наш старт не визначає наш фініш», і це виразно відображає його шлях до успіху, якого він досяг власними силами.

Ще з юного віку Валентин захоплювався музикою. У віці 16 років освоїв гру на ударних, а пізніше навчився грати на акустичній, бас- та електрогітарі, а також клавішах. Нещодавно він поділився з прихильниками новим записом на укулеле.

Свій творчий шлях артист розпочав як соліст рок-гурту «One Light Inside», протягом семи років був у складі цього гурту, з яким навіть брав участь у талант-шоу «Х-Фактор».

Пізніше співак вирішив розпочати сольну кар'єру під псевдонімом Olivan. Його перша пісня «Маріам» швидко стала популярною в соціальних мережах та принесла артисту широку впізнаваність. «Маріам», перша пісня під псевдонімом Olivan, з'явилася у квітні 2022 року. Композиція виявилася пророчною, адже Валентин написав її ще до початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Дебютний трек відразу став успішним у соцмережах.

«Якби мав би вмерти сьогодні...» можна було почути у багатьох сторіз та коротких відео користувачів інстаграму та ТікТоку. За рік існування пісня зібрала більше мільйона прослуховувань на YouTube music

Серед відомих композицій співака також пісні «Мама», «Дорога», «Ти мій світ» та «Скажи чому».

Сингл «Дорога», записаний у дуєті з співачкою Negoda, є одним з найпопулярніших його творів.

Olivan активно займається волонтерською діяльністю та бере участь у благодійних концертах як в Україні, так і за кордоном.

Творчість Olivana вирізняється щирістю та емоційністю. У своїх піснях він часто говорить про любов, сім'ю, людські переживання та силу духу. Сам співак каже: «Наш старт не визначає наш фініш». Ця фраза стала символом його життєвого шляху, адже Валентин виріс у непростих умовах, але зміг досягти успіху завдяки наполегливості та праці.

Окрім музики, Olivan активно займається волонтерством, допомагає українським військовим та бере участь у благодійних концертах в Україні та за кордоном.

«Волонтеру ще від початку війни. Займався тим, чим міг допомогти. Привозив дуже багато турнікетів, бронежилетів, касок, тактичних окулярів, рюкзаків і так далі. Загальна сума – понад три мільйони гривень. Автівки теж привозив. А 90% концертів зараз – благодійні», – розповідає виконавець.

Його діяльність є прикладом того, як мистецтво може підтримувати людей у складні часи.

В минулому році артист організував безкоштовні табори «Olivancamp» для дітей військових у трьох містах: Луцьку, Ковелі та Тячеві, понад дві сотні дітей мали змогу творчо відпочити.

Сьогодні Валентин – один із молодих українських артистів, які популяризують сучасну українську музику та надихають своїх слухачів щирими піснями і власним прикладом.

Olivan – український поп-артист, відомий своїм унікальним стилем, який він сам називає «інтелектуальний поп». Його музика поєднує мелодійність поп-музики з глибокими текстами, що торкаються глибин душі слухачів. Завдяки цьому Olivan швидко здобув популярність і любов аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інтерв'ю з Olivan (Валентином Мушинським) // Район.Культура. URL: <https://www.ukr.net/news/details/lutsk/97897257.html> (дата звернення: 01.06.2026).
2. Відомий співак з Луцька випустив нову пісню // Волинь Infa. URL: <https://volyninfa.com.ua/news/2023/02/14/234122/> (дата звернення: 01.06.2026).
3. Olivan (Валентин Мушинський): біографічні відомості та творчість // медіа-публікації про артиста. <https://www.ukr.net/news/details/lutsk/97897257.html>

Навчально-методичне видання

Творчі постаті митців Волині

збірник матеріалів науково-методичного семінару

Упорядники: Анна Зарицька, Ганна Кухарик

Електронне видання